

**WARUNKI WYKONANIA PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH PRZY CMENTARZU
WOJENNYM NR 97 Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ W STRÓŻÓWCE**

1. Nazwa zadania:

**Prace konserwatorskie i restauratorskie na cmentarzu wojennym z I wojny światowej
nr 97 w Stróżówce.**

2. Zakres prac objęty zamówieniem stanowi usługę ochrony obiektów historycznych
- **kod CPV 92522100-7** wraz z towarzyszącymi pracami technicznymi z zakresu robót
renowacyjnych – **kod CPV 45453100-8**

3. Przedmiotem prac:

1) Konserwacja elementów kamiennych

- muru wejścia
- murków otaczających mogiły
- kopców mogiłnych
- steli nagrobnych

2) Konserwacja elementów metalowych

- żelaznej bramy
- żeliwnych tablic na stelach

3) Konserwacja elementów betonowych

- nakrywy murków
- stele na kopcach mogiłnych

4) Odtworzenie układu wnętrza w tym

- likwidacja alejki poprzecznej
- odtworzenie brakujących steli (kamiennej i betonowych)
- przemieszczenie tablic żeliwnych
- odtworzenie poprawnej formy nakrywy betonowej obramowania jednej z mogił
- odtworzenie 2 kamiennych kopców mogiłnych
- odtworzenie i montaż żeliwnych krzyży

5) Uporządkowanie dojścia do cmentarza

- krawężniki
- schody betonowe

- 6) Towarzyszące prace budowlane : montaż rusztowań, prace ziemne w ramach
uporządkowania wnętrza cmentarza i odsłaniania dolnych partii murów wejścia, wyprofilowanie
spadków w celu odprowadzenia wód opadowych z terenu cmentarza,

4. Informacje o terenie prac

Teren prac stanowi zabytkowa wojenna nekropolia, w związku z czym należy prowadzić prace
z poszanowaniem pochowanych tam ludzkich szczątków. Zamawiający dysponuje jedynie terenem

stanowiącym cmentarz w obrysie jego ogrodzenia, dlatego zachodzi konieczność bieżących dostaw materiału w ilość przeznaczoną do zużycia w ciągu kilku dni – nie jest możliwe składowanie większej ilości materiałów na terenie cmentarza. Obiekt pobawiony jest jakiegokolwiek infrastruktury, dlatego wykonawca zobowiązany jest – jeśli zachodzić będzie taka potrzeba – zapewnić we własnym zakresie agregat prądotwórczy i beczkowóz z wodą.

Cmentarz zlokalizowany jest przy drodze wojewódzkiej 977, która w tym miejscu posiada bardzo wąskie pobocze i głęboki rów od strony cmentarza, co uniemożliwia zatrzymywanie jakichkolwiek pojazdów przy obiekcie. Możliwość zorganizowania zaplecza tylko na terenie znajdującym się po przeciwnej stronie drogi, które wskaże Zamawiający.

5. Opis prac

Realizacja prac na podstawie Pozwolenia konserwatorskiego Nr 130/2016 z 11 kwietnia 2016 r. zmienionego decyzją nr 12/2019 z 28 stycznia 2019 r.

Realizacja prac wg Programu prac konserwatorskich aut. Marka Sawickiego z listopada 2015 roku, przy czym zakres plac nie przewiduje:

- rekonstrukcji krzyża drewnianego
- odtwarzania drewnianego ogrodzenia i nasadzenia żywopłotu
- odtworzenia historycznej formy bramy
- rekonstrukcji brakujących tablic żeliwnych

Prace te mogą być przedmiotem odrębnego zamówienia realizowanego w terminie późniejszym.

Prace objęte zamówieniem

W niżej podanych informacjach przywoływane są numery mogił zgodnie z planem cmentarza stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego tekstu.

1. Konserwacja wejścia w zakresie wątku kamiennego oraz betonowych nakryw z koniecznością odtworzenia nad wejściem betonowej (zbrojonej) otynkowanej belki nadproża z datą 1915 zgodnie z archiwalnymi zdjęciami zamieszczonymi w załączniku nr 2 do niniejszego tekstu. Przykładem podobnego rozwiązania (ozdobne listwy) jest wejście na cmentarz nr 87 w Gorlicach. Schody prowadzące na cmentarz – betonowe – należy odczyścić i uporządkować, podobnie istniejące przed wejściem krawężniki betonowe.
2. Konserwacja mogił nr 1 - 7 i 11

Mogiły posiadają obramowania w formie kamiennych murków (wys. do 60 cm) , które należy poddać konserwacji z koniecznymi przemurowaniami wątku. Do konserwacji lub wymiany w zakresie koniecznym betonowe nakrywy tych murków. Betonowa nakrywa murku ograniczającego mogiły nr 11 w całości do wymiany na nową, powtarzającą formę nakryw na pozostałych mogiłach - powierzchnia górna lekko wypukła.

Do konserwacji umieszczone na mogiłach kamienne stele. Do odtworzenia i zamontowania na grobie nr 11 jedna stela kamienna - wg steli zachowanych, z użyciem piaskowca o podobnym kolorze, bez przebarwień. Należy wykończyć powierzchnię jak na stelach pozostałych – zastosowanie dekoracyjnego szlaku w formie prążkowania i groszkowanie powierzchni. Należy również wykuć niszę na tablicę żeliwną - rozmiar jak w stelach zachowanych.

3. Konserwacja mogił o formie kamiennych kopców

Mogiły te należy podać konserwacji z koniecznym zakresem przemuruowań i uzupełnień ubytków. Ich wygląd powinien być wzorowany na fotografii archiwalnej stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego tekstu. Na powierzchni jednego z kopców należy ułożyć kamienie w kształt krzyża łacińskiego, co jest widoczne na zdjęciu (mogiła zostanie wskazana po przekazaniu obiektu do prac). Na kopcach powinny znajdować się betonowe stele z powierzchnią wykończoną w obróbce kamieniarskiej – jak na stelach zachowanych na mogiłach 9,10,18-28. Stele te (13 sztuk) należy poddać konserwacji. Stele znajdujące się na kopcach mogił 8 i 13-16 (5 sztuk) są niepoprawnie wykonanymi odlewami – nie posiadają dekoracyjne obróbki powierzchni w formie szlaku tzw. „krakowskiego” (prążkowanie) i należy podmienić je na poprawne odlewy ze sztucznego kamienia. Odlewy należy wykonać z przygotowanymi gniazdami na montaż żeliwnych krzyży i tablic. Nowe stele należy umieścić również na odtworzonych kopcach mogił nr 12 i 17. Łącznie do odtworzenia jest 7 steli ze sztucznego kamienia. Na wszystkich stelach betonowanych należy zamontować nowo odlane krzyże żeliwne – łącznie 20 sztuk w tym:

- krzyże typu A (austro-węgierski z datą 1915) – 3 sztuki na grobach nr 17, 23, 25
- krzyże typu W (niemiecki z datą 1915) – 7 sztuk na grobach 8, 9, 10, 16, 26, 27, 28
- krzyże typu Ψ (rosyjski bez daty) 10 sztuk na grobach 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24.

Montaż krzyży na zachowanych oryginalnych stelach musi być prowadzony z dużą ostrożnością – należy ostrożnie wykuć pozostałości starych kotew lub stóp krzyży i poprawnie osadzić nowe.

4. Żeliwne tablice

Do konserwacji wszystkie tablice zachowane – 19 sztuk. Tablice brakujące Zamawiający zamontuje w kolejnym etapie prac.

Zachodzi konieczność przemieszczenia kilku tablic:

z grobu 19 (BUSSE) na grób 16

z grobu 16 (6 RUSS.) na grób 13

z grobu 13 (ABRAHAM) na grób 8

z grobu 10 (SAWCZENKO) na grób 15

z grobu 15 (5 RUSS.) na grób 18

Należy przenosić tylko te tablice, które nadają się do demontażu (np. osadzone na silikonie).

W przypadku ryzyka uszkodzenia dobrze osadzonej tablicy należy przenieść ją razem ze stelą. Nie dotyczy to steli z grobów nr 13, 15 i 16, które przewidziane są do wykonania jako nowe.

Uporządkowanie wnętrza cmentarza

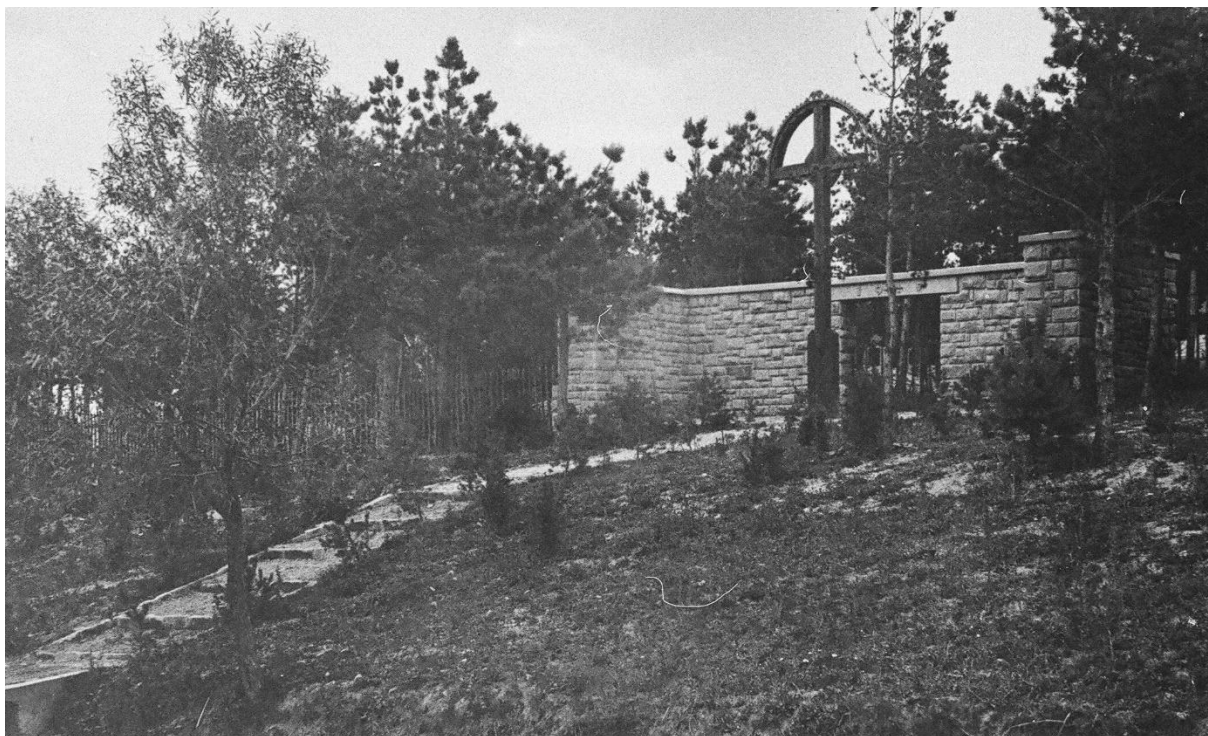
Należy zlikwidować istniejącą poprzeczną alejkę poprzez usunięcie krawężników i wyrównanie terenu. Powierzchnia całego cmentarza powinna być obsiana trawą.

6. **Materiały stosowane do prac renowacyjnych**

Rodzaj materiałów stosowanych do prac konserwatorskich i renowacyjnych wynikają z programu prac konserwatorskich. Użyte w programie prac konserwatorskich nazwy

Załącznik nr 2 – belka nadproża

Załącznik nr 3 – kopce mogilne

